

İstanbul 40. Ağır Ceza Mahkemesi 2025/318 Esas Sayılı Dosyası**09 Mart 2026- 12 Mart 2026****Dava Gözlem Ön Raporu****13.03.2026****Raporun Amacı:**

İstanbul Barosu, 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 76 ve 95. maddeleri uyarınca, insan haklarını savunmak, hukukun üstünlüğünü ve savunma hakkını korumakla yükümlü bir kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşudur. İstanbul Barosu, savunma mesleğinin kurumsal temsilcisi ve hukuk devletinin temel güvencelerinden biri olan baroların kamusal sorumluluğu gereği, kamuoyunun yakından takip ettiği İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne ilişkin İstanbul 40. Ağır Ceza Mahkemesi 2025/318 Esas sayılı dosyası ile yürütülen ceza yargılamasını adil yargılanma hakkı ve temel hak ve özgürlükler bakımından izlemektedir.

Baroların temel görevlerinden biri yalnızca avukatlık mesleğinin icrasını düzenlemek değil; aynı zamanda adil yargılanma hakkının korunması, savunma hakkının güçlendirilmesi ve yargılamaların uluslararası insan hakları standartlarına uygun yürütülmesine katkı sunmaktır.

Bu çerçevede İstanbul Barosu, Adil Yargılanma Hakkı Araştırma ve İhlalleri İzleme Merkezi ile Avukat Hakları Merkezi koordinasyonunda oluşturulan bağımsız gözlem heyetleri aracılığıyla 09 Mart 2026 tarihinden itibaren duruşmaları doğrudan gözlemlemekte ve yargılamanın insan hakları standartlarına uygun yürütülüp yürütülmediğini değerlendirmektedir. Yargılamanın ilk haftası tamamlanmış olup görülen lüzum üzerine gözlem faaliyetleri ve kamuoyuna yansıyan bilgiler sonucunda adil yargılanma hakkı bakımından gerçekleştiği düşünülen ihlaller bir ön rapor olarak kamuoyunun dikkatine sunulmaktadır.

Metodoloji:

Dava izleme faaliyeti, İstanbul Barosu tarafından oluşturulan gözlem heyetleri aracılığıyla yürütülmektedir. Bu kapsamda her duruşma günü birden fazla avukattan oluşan gözlem heyetleri duruşmaları doğrudan izlemekte; gözlemler duruşma sırasında standartlaştırılmış izleme formlarına kaydedilmektedir. Gözlem süreci, yalnızca duruşma sırasında gerçekleşen olguların kaydedilmesine değil, aynı zamanda bu olguların tutarlı ve karşılaştırılabilir bir yöntemle değerlendirilmesine imkân sağlayacak şekilde yapılandırılmıştır. Elde edilen veriler daha sonra İstanbul Barosu bünyesinde yürütülen kurumsal değerlendirme sürecinden geçirilerek sistematik biçimde raporlaştırılmaktadır. Böylece gözlemler bireysel izlenimlere dayanmayan, sistematik ve doğrulanabilir bir veri seti haline getirilmektedir.

İzleme sürecinde değerlendirmeler, ulusal ve uluslararası insan hakları hukukunda adil yargılanma hakkının temel unsurları olarak kabul edilen ölçütler esas alınarak yapılmaktadır. Bu kapsamda özellikle mahkemenin bağımsızlığı ve tarafsızlığı, savunma hakkının etkin kullanımı, silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkesi, duruşmaların aleniyeti, masumiyet karinesi ile sanıkların sahip

olduğu asgari savunma güvenceleri incelenmektedir.

Hazırlanan bu rapor, yargılamanın esasına ilişkin bir değerlendirme yapmak amacı taşımamakta; yalnızca duruşmalar sırasında gözlemlenen uygulamaların adil yargılanma hakkı bakımından değerlendirilmesini ve bu gözlemlerin kamuoyu ile paylaşılmasını amaçlamaktadır.

Bağımsız ve Tarafsız Mahkeme İlkesi Bakımından Tespitler:

Adil yargılanma hakkının temel unsurlarından biri, yargılamanın yasayla kurulmuş, bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından yürütülmesidir. Bu çerçevede, yargılamanın yalnızca fiilen bağımsız ve tarafsız olması değil, aynı zamanda dışarıdan bakıldığında da bu nitelikleri taşıdığı yönünde güven verici bir görünüm sunması adil yargılanma hakkının ayrılmaz bir parçası olarak kabul edilmektedir.

Bu çerçevede yapılan gözlemler sırasında,

- Davaya ilişkin soruşturma sürecini yönlendiren ve bu süreçteki bazı uygulamaları nedeniyle daha önce Hakimler ve Savcılar Kurulu'na şikayet edildiği bilinen İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı'nın daha sonra Adalet Bakanı olarak atanmasının, yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı bakımından tartışmalara yol açtığı görülmüştür. Söz konusu görev değişikliği sonucunda, ilgili kişinin hem kendi dönemine ilişkin iddiaların değerlendirileceği kurumsal yapı üzerinde yetki sahibi olması hem de bu davada görev yapan hakim ve savcılar dahil olmak üzere tüm yargı mensuplarının atama, tayin ve disiplin işlemlerinden sorumlu kurumsal mekanizmanın başında bulunması, bağımsızlık ilkesinin özellikle objektif görünümü bakımından kaygıların dile getirilmesine neden olmuştur.
- Bunun yanı sıra, İstanbul Cumhuriyet Başsavcısının görev değişikliğinin ardından Adalet Bakanı olmasına rağmen davaya ilişkin kamuoyuna yönelik açıklamalar yapması, yürütme organı ile yargı süreci arasındaki mesafenin korunması gerekliliği bakımından tartışmalara yol açmış ve bu durumun yargının bağımsızlığına ilişkin algıyı etkileyebileceği yönünde değerlendirmeler yapılmıştır.
- Duruşmaları farklı günlerde izleyen hukukçu gözlemcilerin notlarında, mahkemenin taraflara yaklaşımı ve duruşmanın yönetimi bakımından tarafsızlık görünümüne ilişkin ortak kaygılar kaydedilmiştir. Müdafiler tarafından bu doğrultuda hakimin reddi taleplerinin ileri sürülmüş olması da savunma tarafında bu yönde bir endişe bulunduğunu göstermektedir. Bu taleplerin, reddi istenen hakimlerin de katılımıyla "reddi hakimin geri çevrilmesi" usulüyle karara bağlanması ve karar gerekçesinde "davayı uzatma amacı"na yer verilmesi, yargılamanın bağımsız ve tarafsız mahkeme güvencesi bakımından tartışma konusu olan hususlar arasında yer almıştır.

Silahların Eşitliği ve Çelişmeli Yargılama İlkesi Bakımından Tespitler:

Adil yargılanma hakkının temel güvencelerinden biri, yargılamanın çelişmeli yürütülmesi ve taraflar arasında usuli dengenin sağlanmasını ifade eden silahların eşitliği ilkesidir. Bu ilke, iddia makamı tarafından ileri sürülen her tez ve sunulan delilin savunma tarafından etkin biçimde tartışılabilmesini ve sınanabilmesini gerektirir.

Bu çerçevede yapılan gözlemler sırasında,

- a- Duruşmalar sırasında yapılan gözlemlerde, sanıkların söz alma taleplerinin zaman zaman reddedildiği veya beyanlarının kesildiği yönünde tespitler kaydedilmiştir. Bu tür uygulamaların savunmanın yargılamaya etkin katılımını sınırlayabileceği ve çelişmeli yargılama ilkesinin fiili uygulanması bakımından tartışmalara yol açabileceği değerlendirilmiştir.
- b- Savunma hakkının etkin kullanılabilmesi için savunmanın iddia makamının dayandığı delillere erişebilmesi ve kendisine yöneltilen suçlamaları yeterli açıklıkta öğrenebilmesi önem taşımaktadır. Duruşmalar sırasında bazı delillerin savunma ile paylaşılmadığı, iddianamenin özetlenmesine ilişkin yükümlülüğün yerine getirilmediği ve bazı iddiaların yeterince bireyselleştirilmediği yönünde savunma tarafından itirazlar dile getirildiği gözlemlenmiştir. Bu hususlar, silahların eşitliği ilkesi bakımından savunma tarafından gündeme getirilen başlıca sorunlar arasında yer almıştır.
- c- Savunma tarafından dosya kapsamının son derece geniş olması ve materyalin kısa süre içinde incelenmesine imkan tanıyacak koşulların sınırlı bulunması nedeniyle savunmanın hazırlanmasının güçleştiği yönünde itirazlar dile getirilmiştir. Bu durum, savunmanın iddia makamının ileri sürdüğü delilleri etkin biçimde inceleyebilmesi bakımından değerlendirilmesi gereken bir husus olarak gözlemlenmiştir.
- d- Duruşmada özellikle tutuklu sanıklar savunmalarına başlarken savunma haklarının kısıtlandığını ifade etmiş; yaklaşık 4.000 sayfalık iddianamenin dijital ortamda iletildiğini ancak cezaevi koşullarında inceleme için haftada yalnızca iki saat bilgisayar erişimi sağlandığını belirtmişlerdir. Bu koşulların savunmanın hazırlanması ve silahların eşitliği ilkesi bakımından değerlendirilmesi gereken uygulamalar olduğu gözlem notlarına yansımıştır.

Yargılamanın Aleniliği İlkesi Bakımından Tespitler:

Adil yargılanma hakkının temel güvencelerinden biri, yargılamaların kamuya açık şekilde yürütülmesini ifade eden duruşmanın aleniyeti ilkesidir. Bu ilke yalnızca tarafların değil, aynı zamanda toplumun yargı faaliyetlerini denetleyebilmesini sağlayarak adil yargılanma hakkının önemli güvencelerinden birini oluşturur. Aleniyet ilkesi hem uluslararası hem de ulusal hukukta güvence altına alınmış olup, yargılamaların kamu denetimine açık yürütülmesi yoluyla demokratik toplum düzeninin ve hukukun üstünlüğünün güçlendirilmesine hizmet eder.

Bu çerçevede yapılan gözlemler sırasında,

- a- Duruşmalar sırasında yapılan gözlemlerde, mahkeme başkanının duruşma düzeninin sağlanmasına yönelik yetkileri çerçevesinde zaman zaman salonun boşaltılabileceğine ilişkin uyarılarda bulunduğu ve bu yönde girişimlerde bulunduğu kaydedilmiştir. Oysa mevzuat uyarınca mahkeme başkanının yetkisi esas olarak duruşma düzenini bozan kişilerin salondan çıkarılmasıyla sınırlıdır. Bu nedenle duruşma salonunun tamamen boşaltılmasına yönelik uyarıların aleniyet ilkesi bakımından tartışmalara yol açtığı gözlemlenmiştir.

- b- Yargılamanın şehir merkezine yaklaşık 2,5 saat uzaklıktaki Silivri Cezaevi kampüsü içinde yer alan bir salonda yürütülmesi, duruşmaların kamu tarafından izlenebilmesi bakımından fiili engeller yaratmaktadır. Ağır güvenlik önlemleri ve yoğun silahlı güvenlik personelinin bulunduğu ortamın aleniyet ilkesinin gerektirdiği kamusal erişilebilirlik ve şeffaflık standartlarıyla bağdaşmadığı yönünde değerlendirmeler yapılmıştır. Ayrıca salonun fiziki koşullarının elverişsiz olduğu ve temel ihtiyaçlara ilişkin imkanların sınırlı bulunduğu da gözlemlenmiştir.
- c- Aleniyet ilkesinin önemli görünüşlerinden biri, yargılamaların basın aracılığıyla kamuoyuna aktarılabilmesidir. Ancak duruşmalar sırasında basın mensuplarının sınırlı sayıda salona alınabildiği ve kendilerine ayrılan alanın duruşmayı görme ve işitme bakımından elverişli olmadığı gözlemlenmiştir. Basın temsilcilerinin daha yakından izleme taleplerine rağmen bu koşulların değişmediği ve mahkeme başkanının basına yönelik eleştirilerinin ardından duruşmanın dördüncü gününde sonlandırıldığı kaydedilmiştir.
- d- Bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde, yargılamanın gerçekleştirildiği fiziki ve güvenlik koşullarının duruşmanın aleniyeti ilkesinin yalnızca hukuki olarak değil, fiili olarak da kullanılabilmesini sınırladığı ve yargılamanın kamu tarafından izlenebilirliği bakımından ciddi güçlükler yarattığı yönünde güçlü bir izlenim oluşmuştur.

Masumiyet Karinesi İlkesi Bakımından Tespitler:

Masumiyet karinesi, ceza yargılamasında bireylerin kesinleşmiş bir mahkûmiyet hükmü bulunmadıkça suçlu kabul edilemeyeceğini güvence altına alan temel bir ilkedir. Bu ilke hem uluslararası hem de ulusal hukukta güvence altına alınmış olup, yalnızca mahkeme kararlarında değil kamu otoritelerinin açıklamalarında ve yargılamanın yürütülüş biçiminde de gözetilmesi gerekir.

a. Duruşmalar sırasında yapılan gözlemlerde, yargılamanın cezaevi kampüsü içerisinde gerçekleştirilmesinin kamuoyu algısı bakımından tartışmalara yol açtığı değerlendirilmiştir. Kamuoyunda geçmişte bazı davalarla özdeşleşmiş olan bu yerleşkede yürütülen yargılamanın, henüz kesinleşmiş bir mahkûmiyet hükmü bulunmayan kişilerin suçluymuş gibi algılanmasına yol açabilecek bir atmosfer oluşturabileceği yönünde görüşler dile getirilmiştir. Bu hususlar daha önce İstanbul Barosu tarafından Anayasa Mahkemesi'ne yapılan başvurulara da gündeme getirilmiştir.

b. Savunma makamını temsil eden müdafilerin mesleki faaliyetleri ve kamuoyunu bilgilendirmeye yönelik açıklamaları nedeniyle çeşitli suçlamalara konu edilmeleri de gözlemler sırasında dikkat çeken hususlar arasında yer almıştır. Bu tür uygulamaların yalnızca yargılanan kişilerin değil, müdafiliğini üstlenen avukatların da lekelenmeme hakkı ve mesleki faaliyetlerini serbestçe yerine getirme güvencesi bakımından tartışmalara yol açtığı değerlendirilmiştir.

c. Soruşturma sürecinde görev yapmış bazı kamu yetkililerinin dava hakkında kamuoyu önünde açıklamalarda bulunması ve bazı medya yayınlarında savunma görüşlerine yeterince yer verilmemesi de masumiyet karinesi bakımından eleştiri konusu olmuştur. Ayrıca duruşma salonundaki yoğun güvenlik önlemlerinin yargılamanın atmosferi üzerinde baskı

yaratabileceği yönünde gözlemler kaydedilmiştir. Bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde, yargılamanın yürütülüş biçiminin masumiyet karinesinin korunması bakımından tartışmalı bazı unsurlar içerdiği görülmüştür.

Savunma Hakları ve Asgari Usul Güvenceleri Bakımından Tespitler:

Adil yargılanma hakkının önemli unsurlarından biri, sanıkların ceza yargılaması sırasında sahip oldukları asgari savunma güvenceleridir. Bu düzenlemeler uyarınca sanıkların suçlamalardan haberdar edilmesi, savunmalarını hazırlamak için yeterli zaman ve imkâna sahip olmaları, müdafî yardımından yararlanabilmeleri ve aleyhlerine olan tanıkları sorgulayabilmeleri adil bir yargılamanın vazgeçilmez unsurlarıdır.

Bu çerçevede yapılan gözlemler sırasında aşağıdaki hususlar dikkat çekmiştir:

- a- Suçlamalardan Haberdar Edilme ve Delillere Erişim:** Sanıkların kendilerine yöneltilen suçlamalar hakkında ayrıntılı biçimde bilgilendirilmesi ve bu suçlamaların dayandığı delillere erişebilmesi savunma hakkının temel koşullarındandır. Ancak duruşmalar sırasında iddianame, tutuklama kararları ve tutukluluk incelemelerinde yer alan bazı değerlendirmelerin yeterince bireyselleştirilmediği ve bazı delillerin savunma ile paylaşılmadığı yönünde itirazların dile getirildiği gözlemlenmiştir. Bu durumların, sanıkların suçlamaları tam olarak kavrayarak etkili bir savunma geliştirebilmesi bakımından önem taşıdığı değerlendirilmiştir.
- b- Savunma Hazırlamak İçin Yeterli Zaman ve İmkân:** Sanıkların savunmalarını hazırlayabilmeleri için yeterli zaman ve imkâna sahip olmaları adil yargılanma hakkının temel güvencelerinden biridir. Duruşmalar sırasında bazı sanıklar tarafından, dosya kapsamının son derece geniş olması ve iddianamenin dijital ortamda iletilmesine rağmen cezaevi koşullarında sınırlı sürelerle bilgisayar erişimi sağlanması nedeniyle savunmanın hazırlanmasının güçleştiği yönünde beyanlar dile getirilmiştir. Bu hususların, savunma hazırlama hakkı bakımından değerlendirilmesi gereken uygulamalar olduğu gözlemlenmiştir.
- c- Müdafî Yardımından Yararlanma Hakkı:** Sanıkların avukat yardımından yararlanma hakkı, müdafî ile duruşma öncesinde ve sırasında doğrudan ve kesintisiz iletişim kurabilmeyi de kapsar. Ancak gözlemler sırasında sanıkların duruşma salonunun ortasında yoğun jandarma personeli arasında konumlandırıldığı, müdafîlerin ise izleyici bölümünde yer aldığı görülmüştür. Bu fiziki düzen nedeniyle sanıkların müdafîleriyle doğrudan iletişim kurmalarının, hatta bazı durumlarda göz teması dahi sağlamalarının mümkün olmadığı gözlemlenmiştir. Bu durumun savunma hakkının etkin kullanımı bakımından ciddi bir sorun oluşturduğu değerlendirilmiştir.
- d- Tanıkları Sorgulama ve Beyanları Sınayabilme:** Sanıkların aleyhlerinde beyanda bulunan kişilere soru yöneltebilmesi ve bu beyanları sınayabilmesi çelişmeli yargılama ilkesinin önemli bir unsurudur. Duruşmalar sırasında savunma tarafından söz alma taleplerinin zaman zaman sınırlandırıldığı ve bazı durumlarda duruşma düzeni gerekçesiyle söz kesildiğine ilişkin itirazların dile getirildiği gözlemlenmiştir. Bu hususlar, savunmanın aleyhe delilleri tartışabilmesi bakımından değerlendirilmesi gereken uygulamalar olarak kaydedilmiştir.

Ön Değerlendirme ve İzleme Süreci,

İstanbul Barosu tarafından yürütülen dava izleme faaliyeti devam etmekte olup, yargılamanın ilerleyen aşamalarına ilişkin gözlemler izleme heyetleri tarafından kayıt altına alınmayı sürdürecektir. Bu ön rapor, yargılamanın ilk günlerinde yapılan doğrudan gözlemlere dayanmakta olup nihai bir değerlendirme niteliği taşımamaktadır. Yargılamanın tüm aşamalarının tamamlanmasının ardından elde edilen veriler bütüncül biçimde analiz edilerek daha kapsamlı bir rapor kamuoyu ile paylaşılacaktır.

Bununla birlikte, ilk günlere ilişkin gözlemler; mahkemenin bağımsızlığı ve tarafsızlığı, savunma hakkının etkin kullanımı, silahların eşitliği, duruşmaların aleniyeti, masumiyet karinesi ve sanıkların asgari savunma güvenceleri bakımından adil yargılanma hakkı açısından ciddi sorunlar doğuran ve ihlal niteliği taşıdığı değerlendirilen uygulamaların bulunduğunu göstermektedir.

Adil yargılanma hakkı yalnızca bireylerin güvencesi değil, aynı zamanda demokratik hukuk devletinin temel dayanaklarından biridir. Bu nedenle yargılamaların ulusal hukuk kuralları ve uluslararası insan hakları standartlarına uygun şekilde yürütülmesi büyük önem taşımaktadır.

İstanbul Barosu, savunma mesleğinin kurumsal temsilcisi olarak söz konusu yargılamayı izlemeye devam edecek ve gözlemlerini kamuoyu ile paylaşmayı sürdürecektir.